

2008 жылғы 1 тамыздағы сақтандыру рыногының ағымдағы жағдайы

Сақтандыру сыйлықақылары

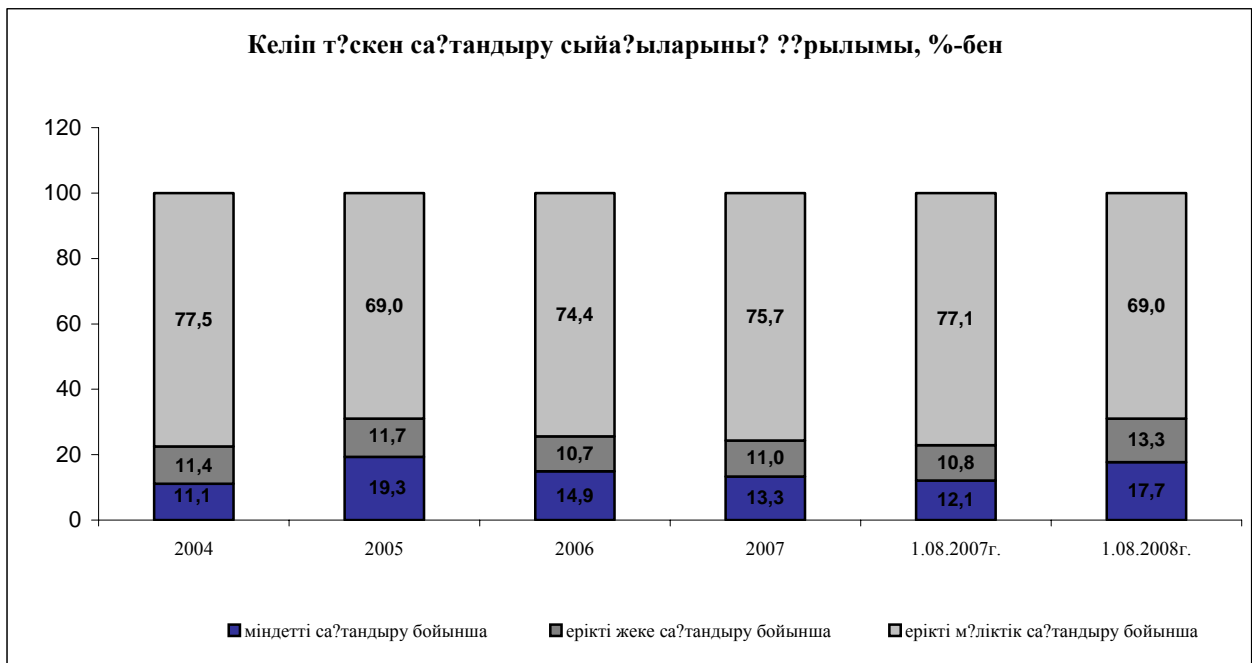
Жеті айда сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарымен тікелей сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемі 2007 жылғы қаңтарда жиналған көлемінен 3,9%-ға көп болып, 91 377,1¹ млн. теңге болды.

Сақтандыру сыйлықақыларының келіп түсуі

Сақтандыру сыйлықақыларының келіп түсуі	1.08.2007ж.		1.08.2008ж.		1.08.2007 ж. салыстырғандағы өзгерістер, %-бен
	Сомасы	Үлесі, %-бен	Сомасы	Үлесі, %-бен	
Барлығы, оның ішінде мыналар бойынша:	87 971,7	100,0	91 377,1	100,0	3,9 %
Міндетті сақтандыру	10 624,9	12,1	16 179,0	17,7	52,3 %
Ерікті жеке сақтандыру	9 469,0	10,8	12 181,0	13,3	28,6 %
Ерікті мүліктік сақтандыру	67 877,8	77,1	63 017,1	69,0	-7,2 %

млн. теңге

Кестені қарағанда міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйлықақыларының көлемі өткен жылдың осындай көрсеткішінен 52,3 %-ға өскені көрінеді. Ерікті жеке сақтандыру бойынша ұлғаю 28.6%, ерікті мүліктік сақтандыру бойынша кему – 7,2%-ды құрады.

2008 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша сақтандыру сыныптары бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымына қатысты мынаны айта кетуге болады:

міндетті сақтандыруда – сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің 59,4% (9 614,9 млн. теңге) көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру бойынша түскен, 27,4% (4 426,1 млн. теңге) қызметкердің еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде олардың өмірі мен денсаулығына

¹ Сомасы қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергенде көрсетіліп отыр.

келтірілген зиян үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру бойынша түскен, 4,6% (737,9 млн. теңге) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру және басқалар бойынша – 8,6% түскен.

ерікті жеке сақтандыруда – сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің 24,0% (2 924,6 млн. теңге) жазатайым жағдайлардан сақтандыру бойынша түскен, аурулардан сақтандыру бойынша – 49,0% (5 971,1 млн. теңге), өмірді сақтандыру бойынша – 8,7% (1 054,1 млн. теңге), аннуитеттік сақтандыру бойынша – 18,3% (2 228,9 млн. теңге) болып келеді;

ерікті мүліктік сақтандыруда – басқа да қаржылық шығындардан сақтандыру бойынша - 22,6% (14 219,6 млн. теңге), мүлікті сақтандыру бойынша (автокөлікті, әуе, теміржол, су көліктерін және жүктерді сақтандыруды қоспағанда) – 31,0% (19 531,3 млн. теңге), азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру бойынша (автомобиль көлігі, әуе көлігі және су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін қоспағанда) – 31,2% (19 676,0 млн. теңге) және басқалар бойынша – 15,2% болды.

Сақтандыру салалары бойынша (life, non-life) жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі былайша көрініс алады:

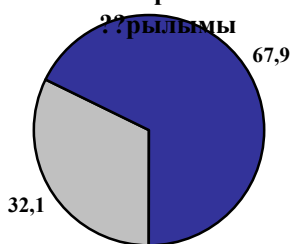
млн. теңге

Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсуі	1.08.2007ж.		1.08.2008ж.		1.08.2007 ж. салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
	Сомасы	Үлесі, %-бен	Сомасы	Үлесі, %-бен	
Барлығы сақтандыру салалары бойынша	87 971,7	100,0	91 377,1	100,0	3,9
Өмірді сақтандыру	2 713,8	3,1	3 283,0	3,6	21,0
Жалпы сақтандыру	85 257,9	96,9	88 094,1	96,4	3,3

"Өмірді сақтандыру" саласы. 2008 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша "өмірді сақтандыру" саласында жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 3 283,0 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың осындай күніне қарағанда 21,0%-ға көп. Жиынтық сыйлықақылардағы "өмірді сақтандыру" саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының үлесі есептік кезеңде 2007 жылғы 1 тамыздағы 3,1%-ға қарсы 3,6% болды.

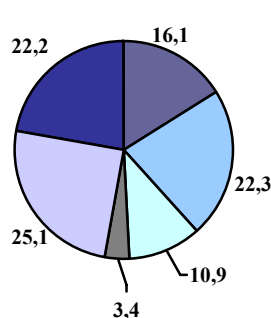
"Жалпы сақтандыру" саласы. "Жалпы сақтандыру" саласы бойынша 2008 жылғы жеті айда жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 88 094,1 млн. теңге болды, бұл 2007 жылғы осындай кезеңге қарағанда 3,3% -ға көп.

"Өмірді сақтандыру" саласы бойынша сақтандыру сыйлықақыларының үлесінің құрамы

□ өмірді сақтандыру ■ аннуитеттік сақтандыру

"Жалпы сақтандыру" саласы бойынша сақтандыру сыйлықақыларының құрамы

- мүлікті сақтандыру
- басқа да қаржылық шығындардан сақтандыру
- азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру
- көлік тұлғалары иелерінің АЖ міндетті сақтандыру
- автокөлікті сақтандыру
- сақтандырудың өзге сыныптары

Қайта сақтандыру

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 43 855,1 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 48,0%-ы болды. Бұл ретте, резидент еместерге қайта сақтандыруға сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 41,5%-ы берілді.

Қайта сақтандыру шарты бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қабылдаған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы 13 808,3 млн.теңге боды. Бұл ретте, резидент еместерден қайта сақтандыруға сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 8 071,3 млн.теңге болды.

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақылары	1.08.2007ж.		1.08.2008ж.	
	Сомасы	жиынтық сыйлықақылардағы үлесі, %-бен	Сомасы	жиынтық сыйлықақылардағы үлесі, %-бен
Қайта сақтандыруға берілген барлығы, оның ішінде	38 438,0	43,7	43855,1	48,0
резидент еместерге	27 911,8	31,7	37945,1	41,5
резиденттерге	10 526,2	12,0	5 910,0	6,5
Резидент еместерден қайта сақтандыруға барлығы қабылданған	2 209,4	2,5	8 071,3	8,8

Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының үлесі, %

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасында негізгі үлесті ерікті мүліктік сақтандыру бойынша сыйлықақылар – 93,8%, ерікті жеке сақтандыру бойынша – 0,5%, міндетті сақтандыру бойынша – 5,7% болды.

Сақтандыру төлемдері

2008 жылдың жеті айда жасалған сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемі өткен жылдағы осындай кезеңмен салыстырғанда 77,3% өсіп, 36 097,6² млн. теңге болды. Бұл

² Сомасы қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергенде көрсетіліп отыр.

ретте, қайта сақтандыру ұйымдарынан қайта сақтандыру жөнінде өтемақы есебінен сақтандыру төлемдерінің үлесі 16,4% (5 933,9 млн. теңге) болып отыр.

млн. теңге

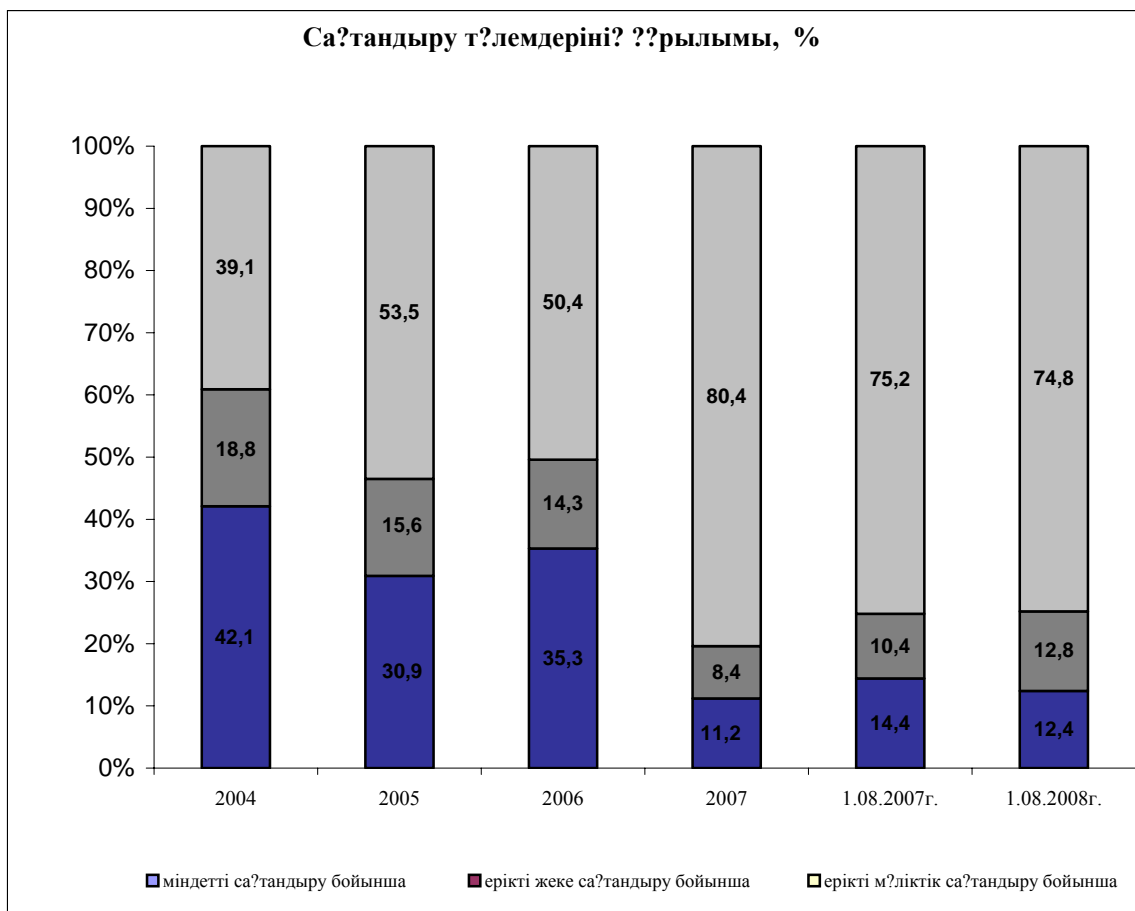
Сақтандыру төлемдері	1.08.2007ж.		1.08.2008ж.		1.08.2007 ж. салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
	Сомасы	Үлесі %-бен	Сомасы	Үлесі %-бен	
Барлығы, оның ішінде мыналар бойынша:	20 361,0	100,0	36 097,6	100,0	77,3%
Міндетті сақтандыру	2 930,2	14,4	4 480,7	12,4	52,9%
Ерікті жеке сақтандыру	2 109,4	10,4	4 604,3	12,8	в 2,2 раза
Ерікті мүліктік сақтандыру	15 321,4	75,2	27 012,6	74,8	76,3%

2008 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша сақтандыру сыныптары бойынша жасалған сақтандыру төлемдерін қарастырған кезде мынаны айта кетуге болады:

міндетті сақтандыруда – көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру бойынша 56,5% (2 531,7 млн.теңге), қызметкердің еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде олардың өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру бойынша төлемдер 35,9% (1 606,7 млн. теңге), өсімдік шаруашылығын сақтандыру бойынша 4,8% (217,0 млн. теңге) және басқалар бойынша - 2,8% болды;

ерікті жеке сақтандыруда – сақтандыру төлемдерінің 74,9% (3 450,5 млн. теңге) аурулардан сақтандыру бойынша, жазатайым жағдайлардан сақтандыру бойынша – 13,0% (597,4 млн. теңге), аннуитеттік сақтандыру бойынша – 4,6% (212,1 млн. теңге) және өмірді сақтандыру бойынша - 7,5% (344,3 млн. теңге) болды;

ерікті мүліктік сақтандыруда – 89,8% (24 247,6 млн. теңге) басқа да қаржылық шығындардан сақтандыру бойынша, автомобиль көлігін сақтандыру бойынша – 5,2% (1 414,1 млн. теңге), мүлікті сақтандыру (автокөлікті, әуе, теміржол, су көлігін және жүкті сақтандыруды қоспағанда) бойынша – 1,2% (328,4 млн. теңге), басқалар бойынша – 3,8% болды.

2008 жылдың жеті айда жасалған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы бойынша сақтандыру төлемдерінің мейлінше көп көлемі басқа да қаржылық шығындардан сақтандыру сыныбы бойынша сақталып, төлемдердің жиынтық сомасының 67,2%-ы болды.

Сақтандыру рыногы жөнінде жалпы мәліметтер

2008 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру рыногында 44 сақтандыру ұйымы (оның ішінде: 8 - өмірді сақтандыру бойынша), 12 сақтандыру брокерлері және 49 актуарийлер қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия берілді.

Сақтандыру секторының институционалды құрылымы	1.08.2007ж.	1.08.2008ж.
Сақтандыру ұйымдарының саны, оның ішінде:	41	44
өмірді сақтандыру бойынша	6	8
Сақтандыру брокерлерінің саны	13	12
Актуарийлер саны	39	49

Есепті күнге 32 сақтандыру ұйымы «Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қатысушылары болып табылады.

Капитал. 2008 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша сақтандыру ұйымдарының меншікті капиталының жиынтық мөлшері 162,1 млрд. теңге болды.

млн. теңге

Қаржы көрсеткіштері	1.02.2007ж.	1.02.2008ж.	1.08.2007 жылмен салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
Жиынтық активтер	173 104,7	289 365,4	67,2
Міндеттемелер	70 736,0	127 261,5	79,9
оның ішінде сақтандыру резервтері	59 776,2	107 770,4	80,3
басқа да міндеттемелер	10 959,8	19 491,1	77,8
Меншікті капитал (баланс бойынша)	102 368,7	162 103,9	58,3

Активтер. Сақтандыру ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 2008 жылғы 1 тамызда 289 365,4 млн. теңге болды, бұл 2007 жылғы 1 тамыздағы осындай көрсеткіштен 67,2%-ға көп, оның ішінде:

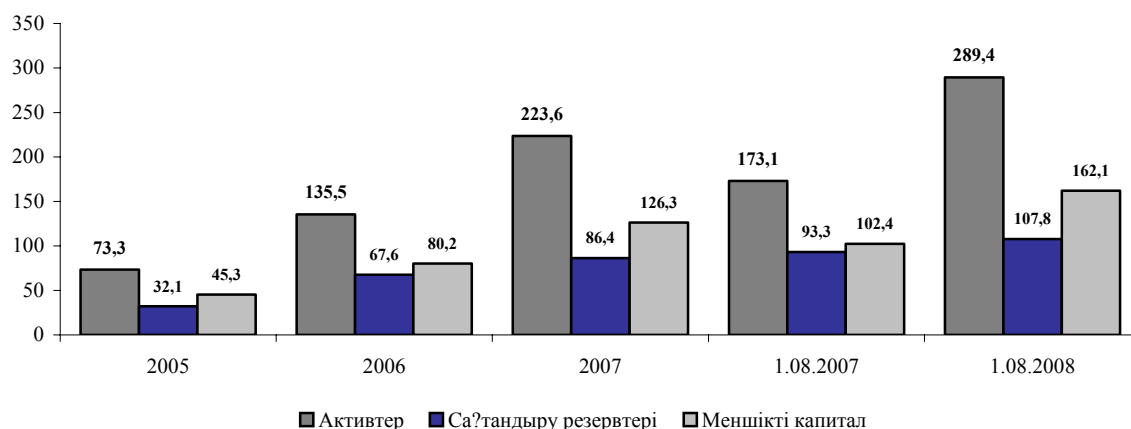
млн. теңге

Активтер Активы	1.08.2007ж.		1.08.2008ж.		1.07.2007 жылмен салыстырғандағы өзгеріс, %-бен
	Сомасы	үлесі, %-бен	Сомасы	үлесі, %-бен	
Қолма-қол ақша	6 052,1	3,5	5 160,0	1,8	-14,7
Орналастырылған салымдар	49 515,9	28,6	83 243,8	28,8	68,1
Бағалы қағаздар	80 467,0	46,4	84 174,6	29,1	4,6
«Кері РЕПО» операциясы	14 467,3	8,4	27 784,9	9,6	92,1
Сақтанушылардан және делдалдардан алынатын сақтандыру сыйлықақылары	11 525,3	6,7	27 809,7	9,6	в 2,4 раза
Негізгі қаражат	3 953,9	2,3	4 532,8	1,5	14,6
Қайта сақтандыру активтері	-	-	45 072,9	15,6	-
Басқа дебиторлық берешек	3 957,3	2,3	7 507,6	2,6	89,7
Басқа активтер	3 165,7	1,8	4 079,1	1,4	28,9
Активтер жиынтығы	173 104,7	100,0	289 365,4	100	67,2

Міндеттемелер. 2008 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша сақтандыру ұйымдарының міндеттемелер сомасы 127 261,5 млн. теңге болды, бұл былтырғы жылдың ұқсас кезеңіне қарағанда 79,9%-ға көп.

Есепті күнде сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету үшін қалыптастырған сақтандыру резервтерінің көлемі 107 770,4 млн. теңге болды, бұл 2008 жылғы 1 тамызда қалыптасқан резервтердің көлемінен 80,3%-ға көп.

**Активтерді, меншікті капиталды және сақтандыру резервтерінің динамикасы,
млрд. теңгемен**

Сақтандыру рыногының шоғырлануы

Қаралған кезеңде сақтандыру рыногының сақтандыру сыйлықақылары мен сақтандыру төлемдері бойынша шоғырлану деңгейінің ұлғайғаны байқалады. 5 ірі сақтандыру компанияларының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақылардың 52,9% және сақтандыру төлемдерінің 66,4% келеді.

Сақтандыру рыногы жиынтық активтерінің ішінде бес ірі сақтандыру компаниясының үлесі 56,3 % құрайды.

Жиынтық көрсеткіштерінен сақтандыру рыногының жиынтық көрсеткіштерінен үлесі, %-бен	01.08.07	01.08.08
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	54,8	52,9
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	78,6	66,2
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	74,0	66,4
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	86,8	78,3
Бес ірі сақтандыру компаниясының активтері	51,7	56,4
Бес ірі сақтандыру компаниясының меншікті капиталы	54,4	57,8

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері

	01.08.2007ж.	01.08.2008ж.
ЖІӨ, млрд. теңге	12 464	15 046,7 ³
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,71	0,61 ⁴
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,82	1,07
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	1,39	1,92
Сақтандыру сыйлықақыларының халықтың жан басына шаққандағы	5 750	5 885

Ақпаратты Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі дайындады.

---

³ - Қазақстан Республикасы экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің 2008 жылғы сегізінші тамыздағы болжамдық деректері

⁴ – 2008 жылғы қаңтар-шілде айларында қабылданған сақтандыру сыйлықақылары

⁵ - Статистика агенттігінің деректері бойынша ҚР халқы – 15 527 649 млн.адам.